

Bemærkninger til foranstående forslag til folketingsbeslutning.

Indledning.

Den i nærværende forslag til beslutning nævnte protokol om udvidelse af Den Almindelige Overenskomst om Told- og Udenrigshandel (GATT) med IV. del om „Udenrigshandel og udvikling“ tilsigter at indføre en række særlige bestemmelser i GATT til fordel for de i samarbejdet deltagende udviklingslande.

Der er i dag 70 lande, der har tiltrådt GATT. Heraf er 64 lande kontraherende Parter, medens 6 lande har tiltrådt Den Almindelige Overenskomst på foreløbige vilkår, jvf. iøvrigt bilaget med oversigt over GATT-landene.

Siden 1957 har GATT-samarbejdet fordoblet sin medlemskreds. De fleste nye medlemslande er dog tidligere koloniområder, der ved opnåelse af selvstændighed har valgt at opretholde den tilslutning til GATT, som vedkommende kolonimagt havde foretaget på deres vegne. Som det vil ses af oversigten udgør udviklingslande efterhånden henved to-trediedele af samtlige GATT-lande, og af de 77 udviklingslande, der samarbejdede under FN-konferencen om udenrigshandel og udvikling (verdenshandelskonferencen) i foråret 1964, er de 39 lande med i GATT-samarbejdet.

GATT-samarbejdets hidtidige bestræbelser for udviklingslandene.

Allerede i efteråret 1958 oprettede DE KONTRAHERENDE PARTER en særlig komité med den opgave nærmere at undersøge industrilandenes handelsskranker over for udviklingslandene.

Komitéen begyndte med at udarbejde lister over eksportvarer af særlig interesse for udviklingslandene, hvortil industrilandene meddelte oplysninger om bestående importrestriktioner, toldsatser, interne afgifter m. v., og komiteen opstillede i de følgende år tre sådanne lister over råvarer og mere forarbejdede varer af særlig interesse for udviklingslandene. Det drejede sig om varer som kaffe, te, kakao, oliefis, metaller, træ og tømmer, læder-, jute- og bomuldsvarer, symaskiner, cykler, stålmøbler og sportsartikler. Af materialet om industrilandenes handelsskranker for disse varer fremgik, at handelsskrankerne ikke mindst fandtes i EEC-landene.

Udviklingslandene forelagde siden i denne komité forslag til et aktionsprogram for industrilandene, hvori indgik tilsagn om og tidsfrister for

afvikling eller nedsættelse af handelsskrankerne for udviklingslandenes vigtigste eksportvarer. Dette aktionsprogram blev i en tildels afsvækket form vedtaget af GATT-landene på ministermødet i maj 1963, da også beslutningen om Kennedy-rundens gennemførelse blev taget.

GATT-aktionsprogrammet gik i hovedtræk ud på, at industrilandene skulle afholde sig fra at forøge de bestående handelsskranker for varer fra udviklingslandene, afvikle de tilbageværende importrestriktioner for sådanne varer snarest muligt og senest med udgangen af 1965, indstille sig på at fjerne alle toldsatser på de vigtigste råvarer fra udviklingslandene, forberede en nedsættelse af toldsatserne på mere forarbejdede varer fra udviklingslandene med mindst 50 pct. samt afskaffe toldsatser og specielle afgifter på tropiske produkter og andre varer, der hovedsagelig eller dog overvejende fremstilles i udviklingslandene. Programmet fik i princippet alle GATT-industrilandenes tilslutning. EEC-landene tog imidlertid forbehold over for dets nærmere bestemmelser, mens de øvrige industrilande, herunder Danmark, alene opfattede disse bestemmelser som knyttet til de tre foreliggende lister over varer af særlig interesse for udviklingslandene.

Aktionsprogrammet har foreløbig ikke fået de håbede resultater. De forudsete bestræbelser for tropiske produkter har kun gjort fremskridt for så vidt angår te og tropisk tømmer, som er blevet toldfri i de fleste GATT-industrilande, herunder Danmark, og der er endnu ikke af industrilande givet bestemte tilsagn om toldindrømmelser under Kennedy-runden af særlig interesse for udviklingslandene.

Ved forelæggelsen af aktionsprogrammet pegede nævnte komité på, at GATT savnede tilstrækkelige bestemmelser og procedurer til at fremme programmets virkeliggørelse. DE KONTRAHERENDE PARTER nedsatte derfor en særlig komité til at foreslå et bedre retligt og institutionelt grundlag for de videre GATT-bestræbelser på at udvide udviklingslandenes handel. Det er denne komité, der har udarbejdet de nye bestemmelser til fordel for udviklingslandene.

Behovet for GATT-bestemmelser til fordel for udviklingslandene.

GATT giver principielt industrilande og udviklingslande samme rettigheder og forpligtelser. Det